

Württembergu, kjer se je od 1560. l. do smrti Ungnadove 1594. l. tiskala velika množina slovenskih in hrvatskih knjig. V tem poslu so Ungnada z umom in peresom podpirali Jurij Dalmatin, Štefan Konzul, Peter Verger, Gregor Vlahović, Gregor Zvečič, Jarij Jurišić, Matevž Popović, Ivan Malešević, Primož Truber in drugi. V teh tiskarnah, večinoma v Tübingu, izšlo je čez 50 knjig večinoma bogoslovnih, mej njimi prva slovenska knjiga. Hrvatskih knjig z glagolico in cirilico in dve z latinico na Nemškem tiskanih poznamo do sedaj čez dvajset. Tudi še mnogi rokopisi so bili prigotovljeni za tisk, ali po smrti Ungnadovi je vse razpalo. Natisnene knjige pa so bile zaplenjene in sežgane.

Kakor smo videli, najstarejše slovenske in hrvatske knjige niso bile tiskane v domovini, temveč na tujem, in to zato, ker ondaj pri nas tiskaren ni bilo. Res se je prva srbsko-hrvatska tiskarna ustrojila že 1493. l. na Cetinji, ali slabo je uspevala, kakor tudi njena posestrima v Mileševu. Zato so hrvatske knjige v trojem pismu bile tiskane iz prvega v Italiji, in sicer glagolske v Rimu, cirilske v Benetkah, a z latinico nekaj v Benetkah, v Rimu, Padovi, Jakinu i. t. d.

Razne reči.

— Glede naših državnih poslancev in njihove taktike izrekli smo že svoje mnenje. Ker je to vprašanje velikege pomena, pečalo se je ž njim in se še peča malo ne vse slovensko časopisje. Nekateri naših listov so se odločno izrazili proti izstopu naših državnih poslancev iz Hohenwartovega kluba, in med temi bili smo tudi mi.

Drugi zrejo pa v tem največjo nesrečo za naš narod, ker se niso naši poslanci pridružili Mladočehom, ali vsaj osnovali kak jugoslovanski klub, tretji pa menijo, da ni bilo treba zaradi tega vprašanja toliko hrupa, ker bosta danes ali jutre tako in tako zasela ministerske stole Plener in Chlumecky, in potem se bodo hote ali ne hote znašli naši poslanci v opoziciji. Ali kar je najhuje, je bojazen, katero izraža „Nova Soča“ — namreč, da je prepir v domačem taboru slovenski narod na Kranjskem tako demoraliziral, da bode težko sposoben za resno in odločno opozicijo.

Izpiti za učiteljstvo usposobljene. V minoli ponedeljek so se pričeli na tukajšnji učiteljski pripravnici izpiti za učiteljstvo usposobljene. Oglasilo se je v ta namen 49 kandidatov in kandidatinj, in sicer dela 18 kandidatov in 22 kandidatinj izpit za ljudske šole, 4 kandidatnje za meščanske šole in pet iz francoščine.

— **Pristaniški admiralat** naše mornarice v Pulji je poslal k sv. Heleni pri Ljubljani, kjer je pokopan pokojni msgr. Račić, krasen venec iz bršljana s trakom, na katerem stoji napis „Štefanija“. To se je zgodilo vsled želje cesaričinje vdove Štefanije.

— **Nadvojvodinji Margareti** se obrača zdravje vedno na bolje.

— **Deželni zbor** se bode še pred Božičem snidel.

— **Tovarno za sukno** v Vodmatu pri Ljubljani je kupil gos. Krenner iz Škofje Loke ter se je baje pričelo uže delati.

— **Na Kranjskem** je 3313 selišč in 84.144 hiš. Z dne 31. decembra je bilo na Kranjskem prisotnih stanovalcev 498.953 in odsotnih pa 24.360.

— **Gos. dr. Jernej Zupanec** c. kr. notar v Ljubljani in predsednik notarske zbornice je podaril za šolo v svojem rojstvenem kraju v Št. Lenartu nad Železniki 3000 gold. Slava uzornemu rodoljubu!

— **Pri c. kr. deželnem žendarmerijskem poveljstvu** v Ljubljani je imenovan g. Josip Supančič za stotnika prve vrste, g. Pavel Gardik de Garda pa za stotnika druge vrste.

— **Pred nekoliko časom** je bila deputacija Ljubljanskega mestnega zbora na Dunaji pri vojnem ministru ter ga naprosila, da bi se prenesla vojaška bolnišnica iz srede mesta kam drugam — ter se prodal ta prostor Ljubljanskemu mestu, ki bi ga porabil večinoma za javne stavbe. V principu nima baje vojni minister nič proti tej želji.

— **Deželnozborska volitev** dne 9. t. m. v mestni volilni skupini Postojna-Lož-Vrhnika se je vršila v lepem redu in je bil za poslanca izvoljen g. J. Lenarčič posestnik in trgovec na Vrhniki. Novi poslanec je odločen narodnjak ter jako čislana oseba, od vseh, ki ga poznajo. Se ve da pri naših borečih se strankah, dala je tudi ta volitev povod, da sta si skočile v las in sicer po našem mnenji prav po nepotrebnem. Nam je pač vse edno, kdo je prvi za to bil, da se voli v deželni zbor g. Lenarčič. Pač nam je pa na tem ležeče, kdo je g. Lenarčič? Ko sledi temu vprašanju od vseh strani odgovor, da bode g. Lenarčič kot deželni poslanec, mož na svojem mestu, nas vse drugo čisto nič ne briga.

— **V Toplicah** na Dolenjskem so začeli polagati vodovodne cevi za vodovod iz Podturna do Toplic, ki bode dolg nad 2000 metrov. Za to delo je dovolil kranjski deželni zbor 1000 gld., kranjska hranilnica 500 gld., knez Auersperg pa je dal za 1000 gld. vodovodnih cevi iz tovarne svoje.

— **Odlikovanje.** Črnogorski knez je podelil gospodn M. Živic-u, inženirju v Trstu ter našemu domoljubu, Danilov red IV. vrste.

— **Še se nahajajo zakladi.** Na Polskem Vrhju na Koroškem je našel neki kmet pod krtino 50 cekinov iz časa ogrskih kraljev Vladislava in Matije.

— **Iz „Edinosti“** posnamemo, da stoji v italijanskem listu „Ecco di Pola“, da je dr. Laginja, novoizbrani državni isterski poslanec kar se tiče značaja, zanesljivosti in inteligence več vreden nego sto italijanskih kričočev. Razumeti pa se mora, da je beseda kričači naperjena proti italijanskim kolovodjem v Istri. Če samo pristno italijansko glasilo o svojih možeh tako govori, potem bode najbrže res tako in vender je bilo prilogi vladnega

lista Tržaškega „Adria“ žal, da ni bil izvoljen eden iz mej teh kričočev. Vsaka glava ima svojo pamet.

— Slovenske posojilnice na Koroškem in Nemci. Na Koroškem so ustanovili ondotni rodoljubi v zadnjih 6 letih dvanajst posojilnic. Take posojilnice, so sicer denarni zavodi ali imajo ob enem tudi važen političen pomen, kajti denar je, zal, sveta gospodar. K tem posojilnicam naj bi se zatekli namreč naši slovenski kmetje v denarni stiski mesto k tujcem, katerim so morali zraven plačevanja visokih obresti, prodati tudi prosto voljo posebno ob času volitev. Lahko umevno, da niso bile posojilnice s takim namenom po volji Nemcem, ki še vedno mislijo, da smo Slovenci le za to na svetu, da jim delamo tlako. Mnogo so toraj delali na to, da bi onemogočili ustanovitev slovenskih posojilnic. Ker se jim pa to ni posrečilo, zmislili so si nekaj drugega. Osnovati hočejo namreč po izgledu zveze slovenskih posojilnic v Celji, zvezo koroških posojilnic ter vabijo tudi slovenske posojilnice, da bi pristopile k tej zvezi. S tem prisvojili bi si Nemci nekaj vpliva do slovenskih posojilnic ter bi jih tako ovirali v izvrševanju njih pravega namena v narodno gospodarskem pogledu. Ker so pa slovenske posojilnice večinoma uže pristopile k zvezi slovenskih posojilnic v Celji, od katere so imele uže mnoge koristi in ker nas je Slovence izkustvo uže dovelj poučilo, da nam ne kaže nikjer in nikdar z Nemci črešnje zobati, prepričani smo, da bodo slovenski rodoljubi, ki imajo njih vodstvo v rokah, odločno odbili, omenjeno ponudbo.

— Ono soboto so bili na Dunaji pogovori med sekcijskim načelnikom dr. pl. Wittekom in predsednikom južne železnice baronom Hopfenom in glavnim ravnateljem Schüllerjem glede podržavljenja južne železnice. Ker zahteva južna železnica baje preveč odškodnine in se tudi ogrska vlada protivi podržavljenji te železnice, zato je malo upanja, da bi prišlo do sporazumljenja, vsaj v kratkem času ne.

— Po zadnjem ljudskem štetju je to stran Litave po narodnosti: Nemcev 8,461.997, Čehov in Slovakov 5,473.578, Poljakov 3,726.827, Rusov 3,191.497, Slovencev 1,176.535, Srbov in Hrvatov 644.769, Italijanov 674.701, Rumuncev 209.026, Madjarov 8.139. Vseh prebivalcev je 23,895.413. Slovanov je 14,123.206, torej skoro dvakrat toliko kolikor Nemcev, a vendar bi smeli mi le molčati ter dopuščati Nemcem, da delajo v Avstriji z nami, kakor hočejo.

— V Rim se je v nekem cirkusu med predstavo zrušila estrada in je bilo pri tej priliki ranjenih nad 100 oseb.

— V Berolinu sta se usmrtila bankirja Friedländer in Sommerfeld, oba žida, da sta se na tak način odtegnila ječi, ker sta poneverila več milijonov denarja založenega pri njiju od malih obrtnikov, trgovcev i. t. d. Ta

dogodek je napravil veliko hrupa in zmešnjave in vničil vse zaupanje, katero je imelo občinstvo v take zavode. Za to pa vre občinstvo od vseh strani skupaj ter zahteva od enakih zavodov, da mu povrnejo ves naloženi denar. V Berolinu so poslali denarni odnošaji vsled tega dogodka jako kritični ter se boje splošnega „kraha“.

— Turški Metuzalem. V Azijski Turčiji živi v nekem selu starec, ki je pred kratkem praznoval svoj 152. rojstveni dan. Kliče se Mustafa-Rabe. Njegovi vnuki imajo po 108 in 107 let.

— Na Amerikanskih otokih je naredil vrtinec veliko škode. Na indiških naselbinah je bilo 60 kaznjencev mrtvih, ranjenih pa 200.

Budimpeštanske tržne cene z dne 11. novembra 1891.

Pšenica gld. 10.90 do 11.55, rž gld. 10.50 do 10.65, oves (novi) gld. 6.60 do 6.75, proso gld. 5.70 do 6.06.

Kurzi na Dunajski borzi dne 12. novembra

Papirna renta	gld. 90.80.
Srebrna „	„ 90.55.
Zlata „	„ 108.45.
Marcijeva renta	„ 101.85.
Napoleoniori (20 frankov)	„ 9.36.
C. kr. cekini	„ 5.61.
Nemške marke	„ 57.92 ¹ / ₂ .

J. Giontini v Ljubljani,

trgovina s knjigami in papirjem.

Največja zaloga
slovenskih molitvenih knjig in
spisov za mladino in priprosto ljudstvo.
Imeniki se pošiljajo brezplačno.

Zaloga vsakovrstnega papirja in pisnih potrebščin,

kakor: pisarniškega, konceptnega in pismovnega papirja, zavitkov s firmo in brez nje, peres, tint, šolskih stvari i. t. d.

Dobro blago, nizke cene.

Prodaja se na debelo in na drobno.

● Kdor želi dobi cenik zastonj. ●

ZALOGA goslij, kitar, citer, klavirjev (preigranih), strun in posamičnih sestavin.

Šolske knjige za ljudske in
srednje šole.

(3)